

GLITCH

Warmtestromen in de praktijk karakteriseren

Fjo De Ridder, Thomas More Geel, België – Kenniscentrum energie

With a little help from my friends

Jeroen van Roy, Wendy Vanlommel, Bart Van Calenberge, Maarten Vliex, Jonas De Win, Bert De Schutter, Simon Binnemans, Margot De Pauw, Thibault de Moor.

Email: fjo.deridder@thomasmore.be, tel.: 0032 14 56 21 62

Interreg

Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

Vlaanderen
is ondernemen

Provincie
Antwerpen

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Flanders
State of the Art

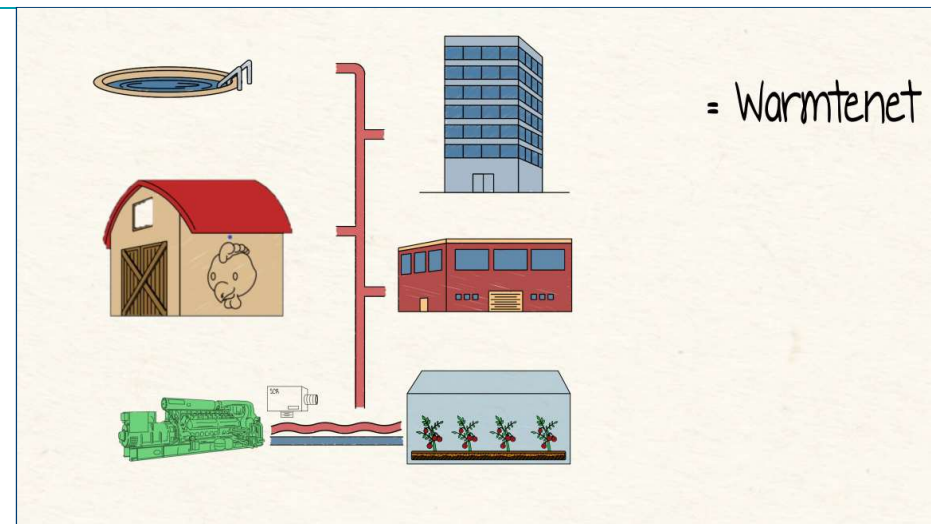
provincie limburg

THOMAS MORE

- Hogeschool
  - o.a. Bachelors land- en tuinbouw, energietechnologie
- Kenniscentrum energie
  - 10tal onderzoekers
  - Expertise: glastuinbouw en bebouwde omgeving
    - Warmte-uitwisseling tussen bedrijven
    - Energie-adviezen aan tuinders
      - » Laagwaardige warmte
- Persoonlijk
  - Scheikundige
  - Doctoraat electrical engineering
  - Sinds 14 jaar actief in energie/energiemarkten

WAAROVER GAAT DEZE PRESENTATIE?

- Keuze tussen HPS en LED:
wat is de impact van verwarmingskost?
- Probleemstelling
  - zonne-instraling, verlies naar buren zijn onbekend
  - Maar moeten gecorrigeerd worden in resultaat
- Tool: model

Interreg Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

3

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN Vlaanderen
in samenwerking met

 Provincie
Antwerpen

Mijnzaken van Economische Zaken
en Mkt&at

 Flanders
State of the Art

provincie limburg

- Model introductie
- Twee proeven LED vs. HPS
  - PSKW
  - Botany
- Proef identificatie isolatiewaarde schermen

GLITCH

MODEL

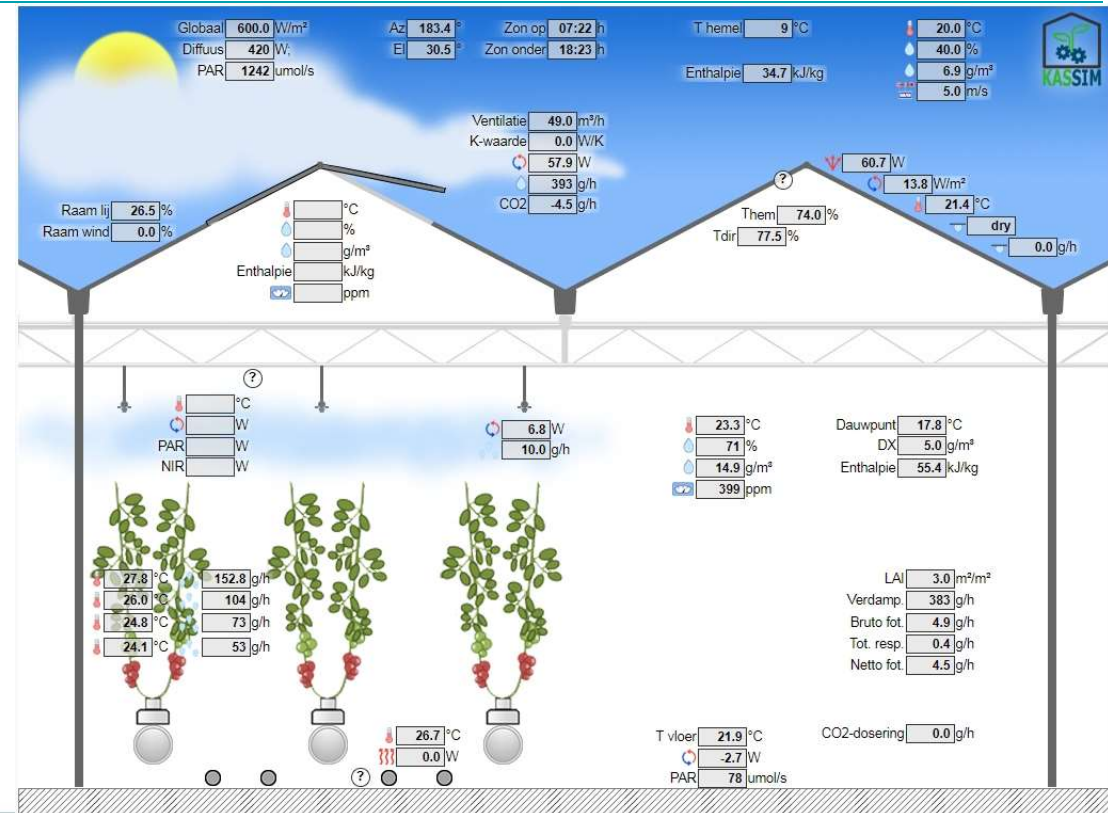

SIMULATIEMODEL KASPRO

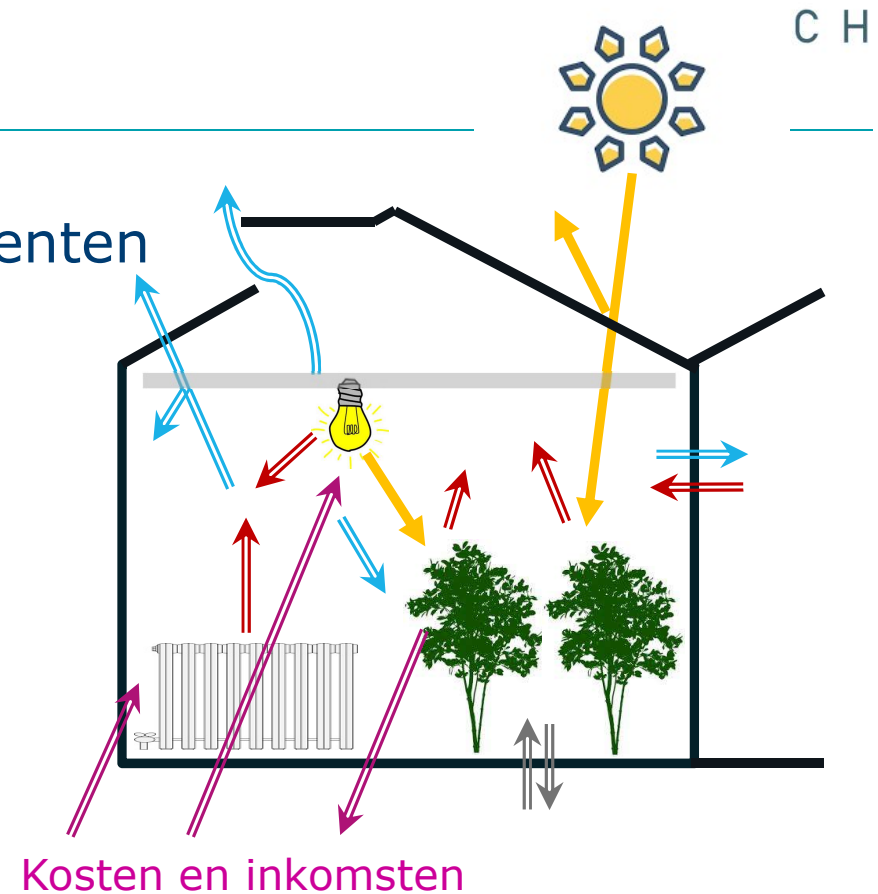
- Nuttig om inzicht te krijgen
- Omgekeerd
  - Vertrekken van praktijk metingen
  - Reconstrueren model

• <https://www.wur.nl/nl/show/Simulatiemodel-KASPRO-1.htm>

MODEL

1. Instraling zon
2. Warmteuitwisseling naburige compartimenten
3. Conductie grond
4. Warmteafgifte verwarming
5. Verliezen buiten
6. Schermen
7. Ventilatie
8. Warmte-afgifte verlichting
9. Verneveling en verdamping

C H

GLITCH

PSKW

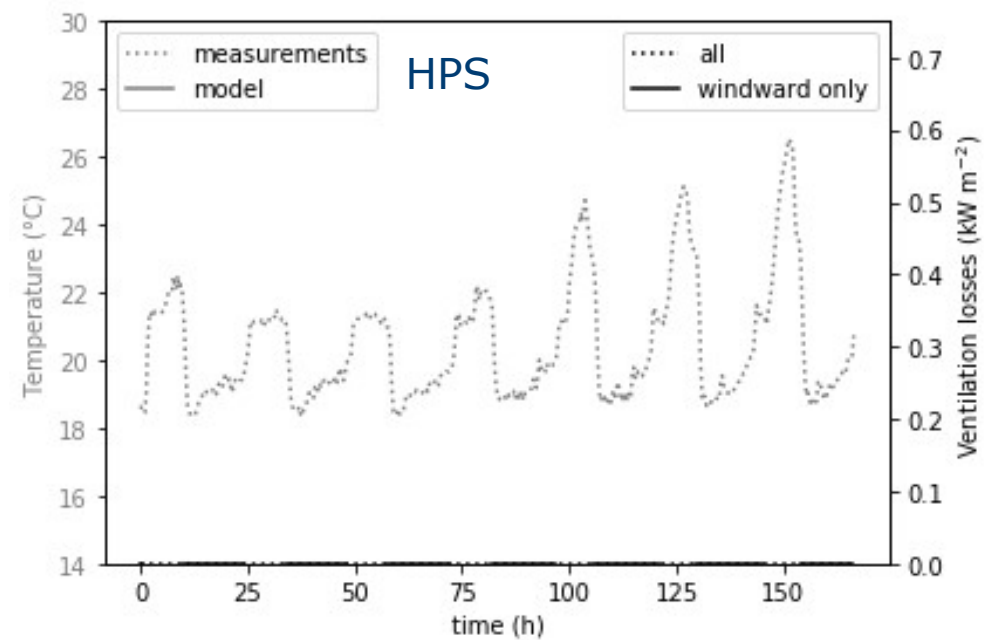
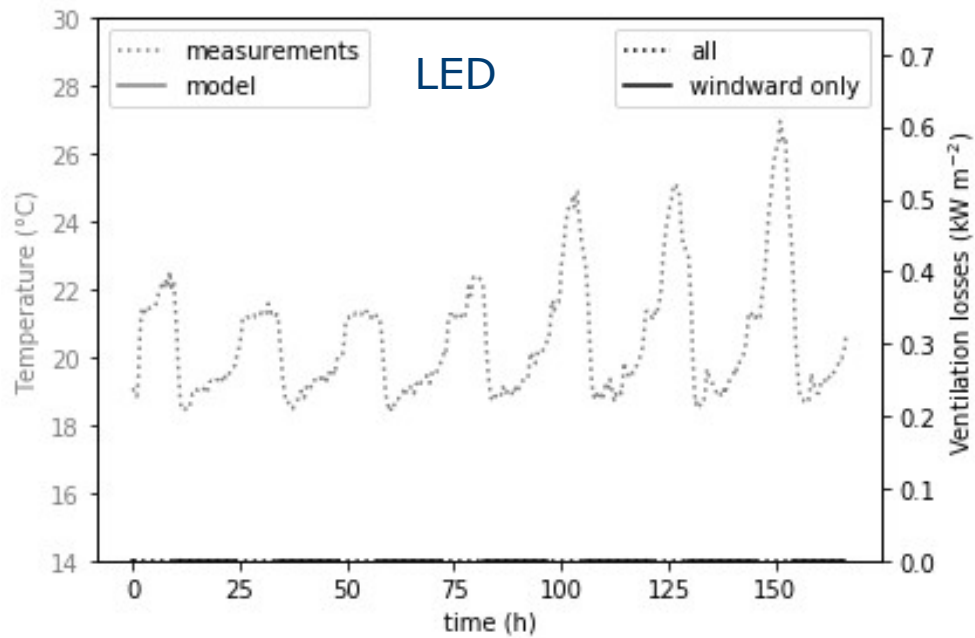

HPS vs. LED

- Vergelijken van de warmtestromen in twee compartimenten
  - LED verlichting
  - HPS verlichting
- Proef met komkommerplanten (net gepland)
- November 2019

RESULTATEN (LED VS. HPS)

RESULTATEN (LED VS. HPS)

		literatuur	LED	HPS
Heat exchange with open-air (W/K/m ²)	Screen closed			2.7
	Screen open			5.8
Heat exchange with neighbors (W/K/m ²)			1.9	1.9
Heat absorption of solar radiation (%)				
Heat absorption of artificial light (%)				

RESULTATEN (LED VS. HPS)

		literatuur	LED	HPS
Heat exchange with open-air (W/K/m ²)	Screen closed	3,2		2.7
	Screen open	7		5.8
Heat exchange with neighbors (W/K/m ²)		-	1.9	1.9
Heat absorption of solar radiation (%)				
Heat absorption of artificial light (%)				

RESULTATEN (LED VS. HPS)

		literatuur	LED	HPS
Heat exchange with open-air (W/K/m ²)	Screen closed	3,2		2.7
	Screen open	7		5.8
Heat exchange with neighbors (W/K/m ²)		-	1.9	1.9
Heat absorption of solar radiation (%)		66	70	75
Heat absorption of artificial light (%)				

RESULTATEN (LED VS. HPS)

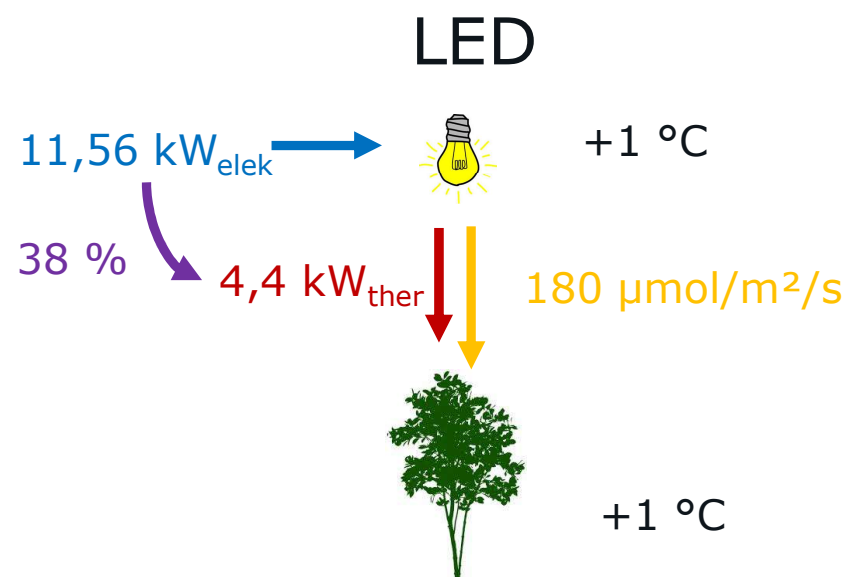
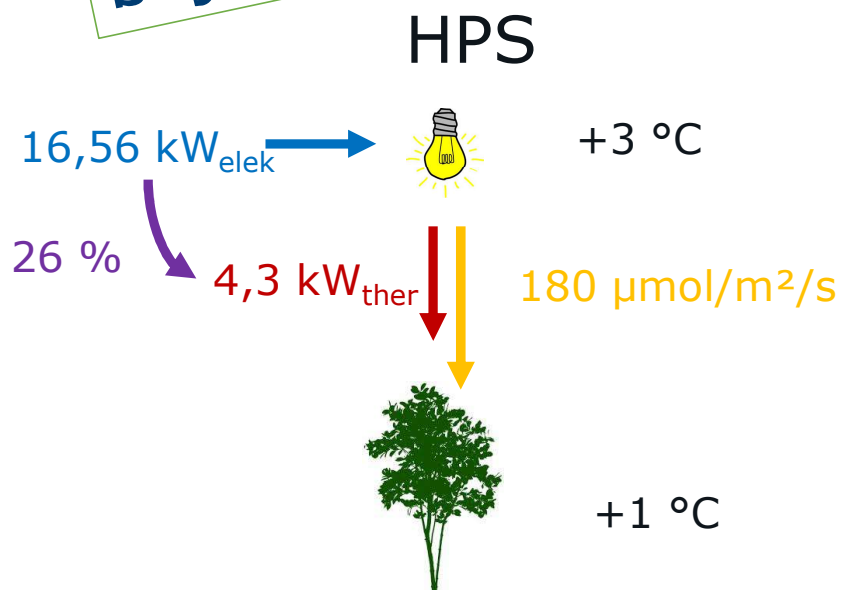
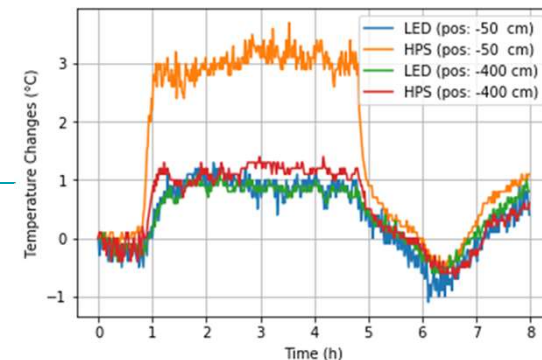
		literatuur	LED	HPS
Heat exchange with open-air (W/K/m ²)	Screen closed	3,2		2.7
	Screen open	7		5.8
Heat exchange with neighbors (W/K/m ²)		-		1.9
Heat absorption of solar radiation (%)		66	70	75
Heat absorption of artificial light (%)		-	38	26

LED lijkt veel meer bij te dragen aan de verwarming.

Wat is hier aan de hand?

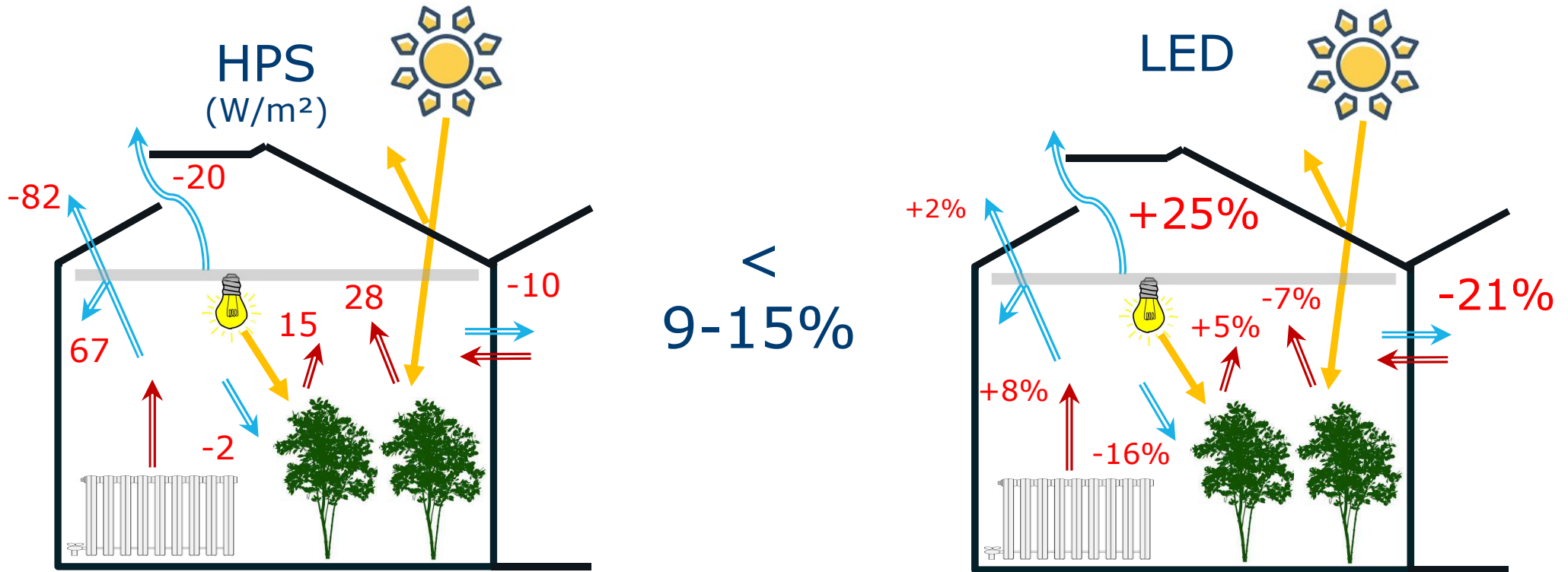
INZICHT

Bijkomende warmte van HPS blijft in bovenste luchtlagen

VERGELIJKING LED VS. HPS

Interreg Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

RELATIVITEIT

			LED top	HPS top	
Netto verwarming	kWh/m ² /y	(a)	291	267	9 % verschil
Verwarmingskosten	€/m ² /y	(b)	6,4	5,8	
Verlichtingskosten	€/m ² /y	(c)	3,4	5,7	30 % verschil
Extra verwarming (+2 °C)	€/m ² /y	(d)	0,4	0,4	

(a) November-maand geëxtrapoleerd over 6 maanden

Correctie voor verliezen naar burens en verschillende zonne-instraling

(b) Verwarmingskost: 22 €/MWh

(c) Electriciteitskost: 45 €/MWh, 2000 verlichtingsuren

(d) Gedurende volledig jaar, 50 % tijd zijn schermen gesloten

Interreg Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

18

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN Vlaanderen

 Provincie
Antwerpen

 Mijnzaken van Economische Zaken
en Mkt&A

 Flanders
State of the Art

provincie limburg

GLITCH

BOTANY

Top-light: HPS en LED - Interlight: LED en LED

DOEL

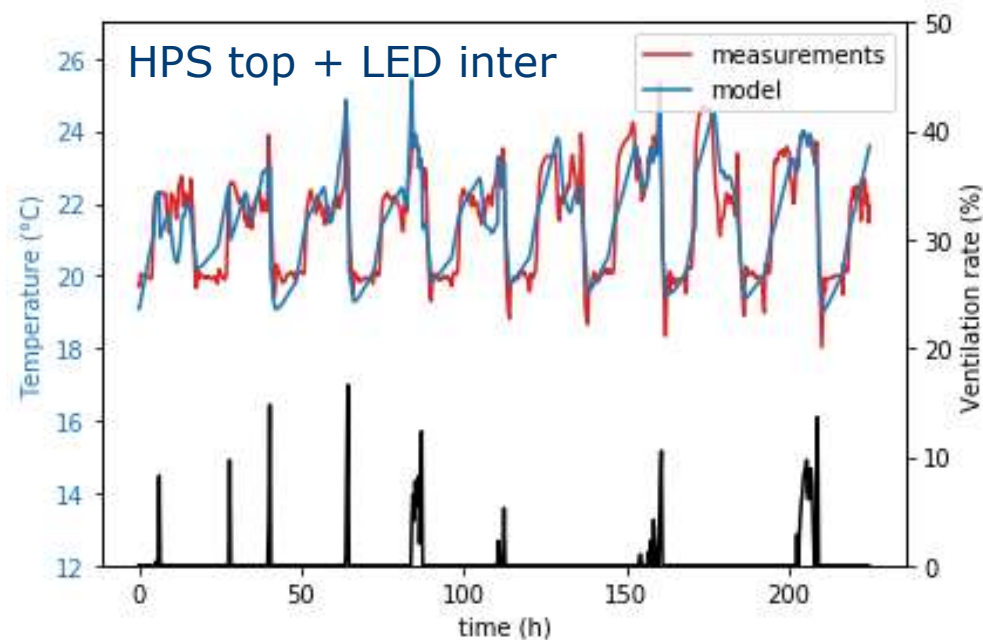
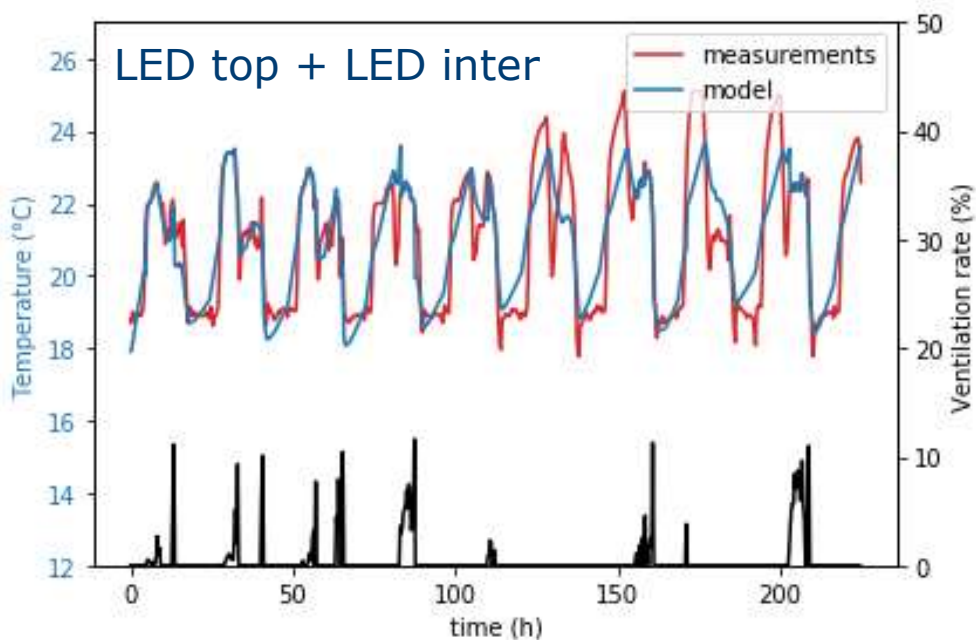

- Identieke proef, maar uitgevoerd bij botany
- Komkommerteelt (net gepland)
- Februari 2019

- Zijn vorige resultaten reproduceerbaar?

RESULTATEN BOTANY (LED VS. (HPS+LED))

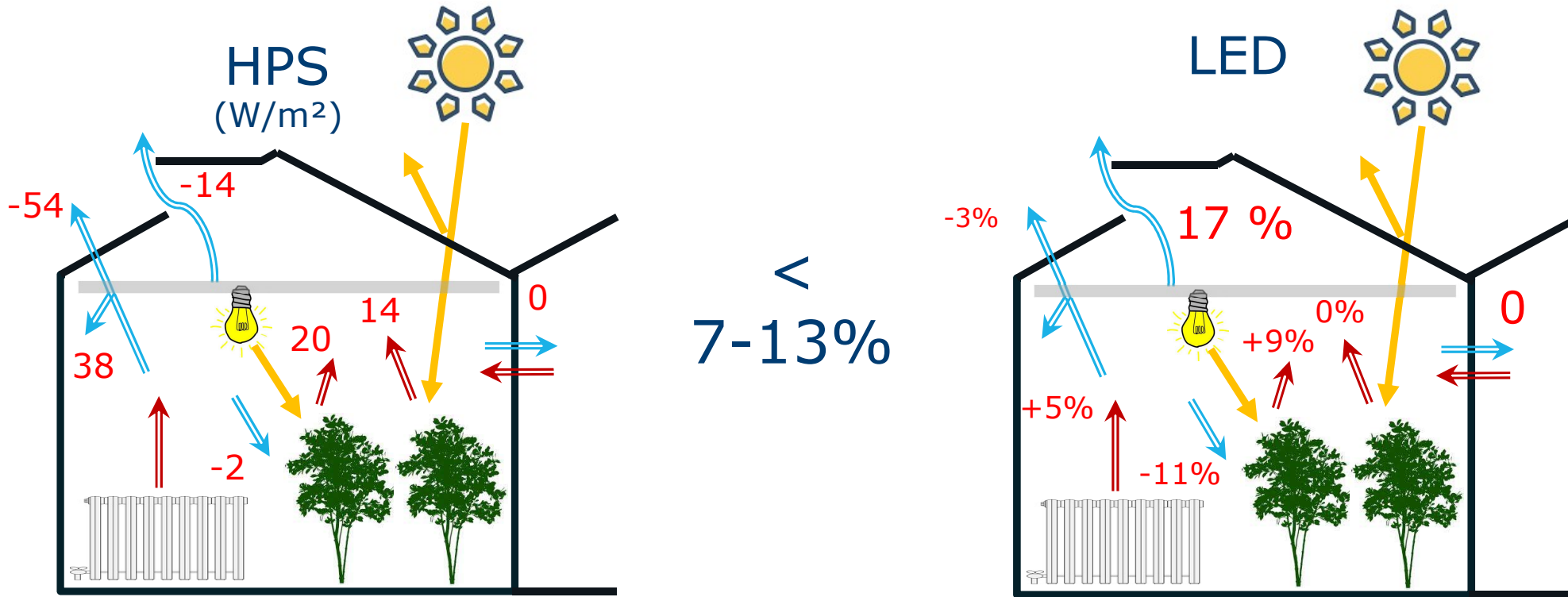
	LED top+LED inter	HPS top + LED inter
Maximum error (°C)	6,9	7,5
Model quality (%)	95	94

VERGELIJKING LED VS. HPS (BOTANY)

Interreg Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

RELATIVITEIT

	LED Top+LED inter	HPS TOP + LED inter
Netto verwarming (kWh/m ²) (a)	174	163
Verwarmingskosten (€/m ²) (b)	3,8	3,5 → 7 % verschil
Verlichtingskosten (€/m ²) (c)	8,69	11,7 +/- 30 % verschil
Extra verwarming (€/°C/m ² /y) (d)	0,5	0,5

(a) Februari-maand geëxtrapolleerd over 6 maanden

(b) Verwarmingskost: 22 €/MWh

(c) Electriciteitskost: 45 €/MWh, 2000 verlichtingsuren

(d) Gedurende volledig jaar

VERGELIJKING TUSSEN PROEF BIJ PSKW EN BOTANY

- Uit beide proeven komt naar voor dat
  - Er meer verwarmd moet worden onder LED dan onder HPS
  - Er grotere ventilatieverliezen zijn onder LED dan onder HPS
    - We hebben inzicht in het klimaat management systemen nodig om dit beter te begrijpen.
  - De verschillen in elektriciteitskosten zijn groter dan de verschillen in verwarmingskosten

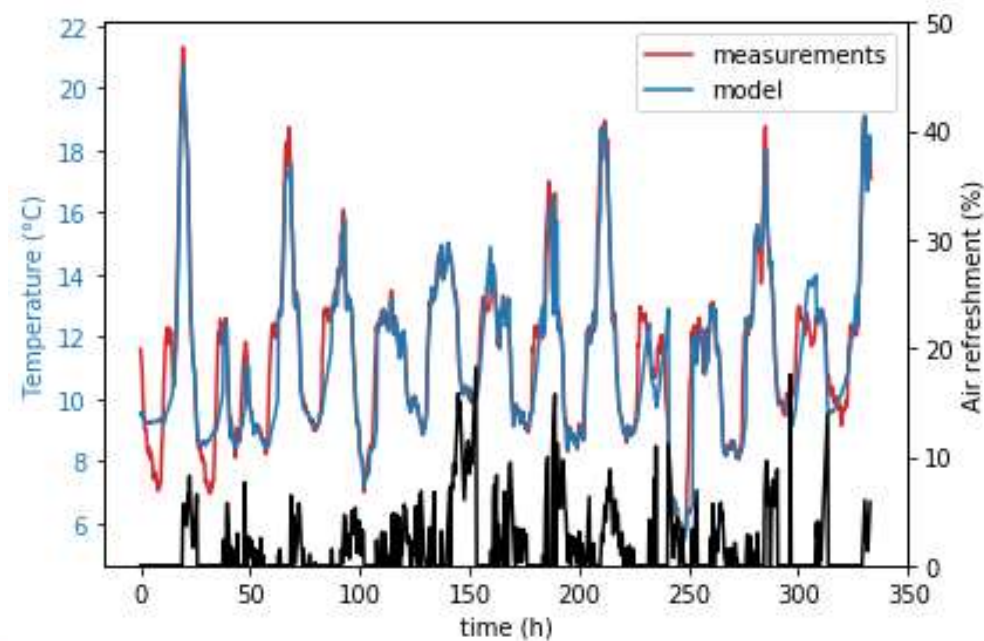
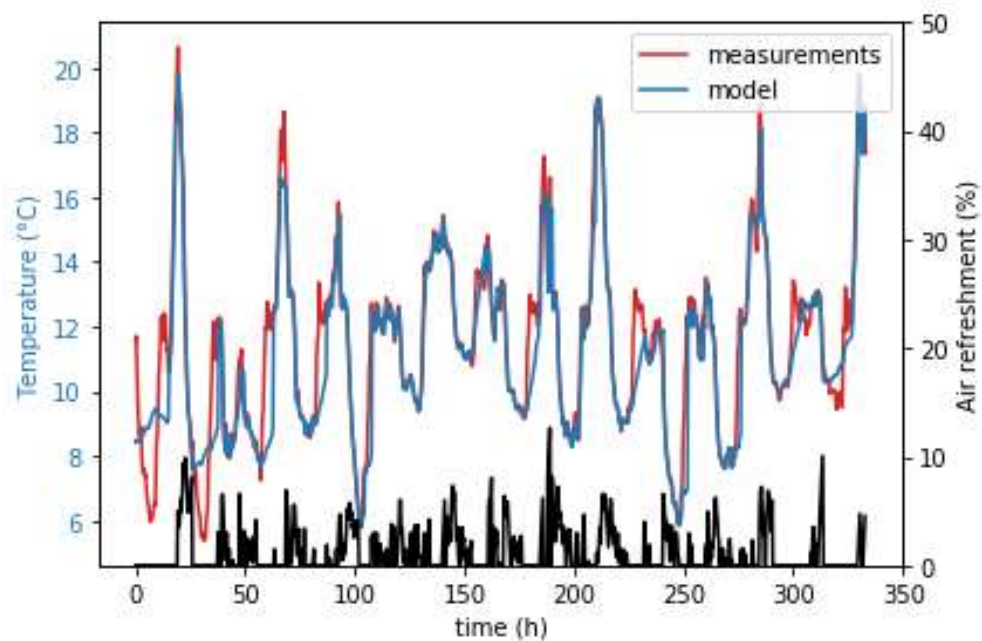
GLITCH

PSKW

Scherm-proef

- Vergelijken van thermische eigenschappen van schermen in praktijk
  - Gebaseerd op temperatuur en verwarmingsparameters
  - Licht scherm
  - isolatiescherm

- Toepassing
  - slateelt

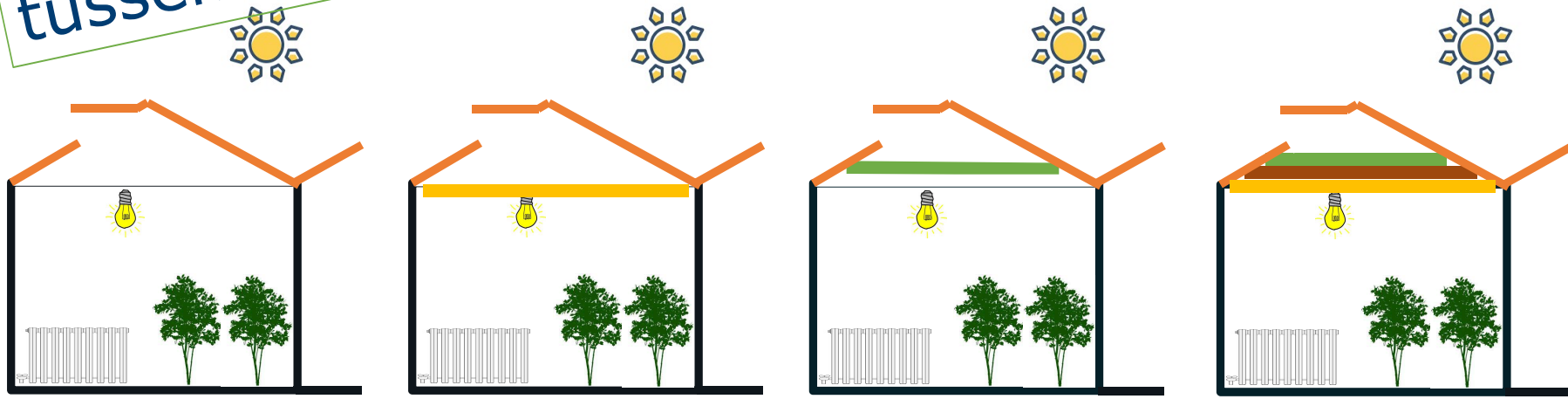
ANALYSE PARAMETERS

		Proef	Vorige proef		Literatuur
Heat exchange with open-air (W/K/m ²)	All up	5,15	5,8		7
	Insolation screen down, lighting screen up	3,16	2,7		3,2
	Insolation screen up, lighting screen down	2,74			
	All down	1,64			
Heat exchange with neighbors (W/K/m ²)		0	1,9		-
Heat absorption of Sun light (%)		52	70	75	66
Heat absorption of artificial light (%)		95 (*)	38	26	-

(*) verlichting stond aan wanneer scherm gesloten was.

Spouwmuur-effect tussen twee doeken

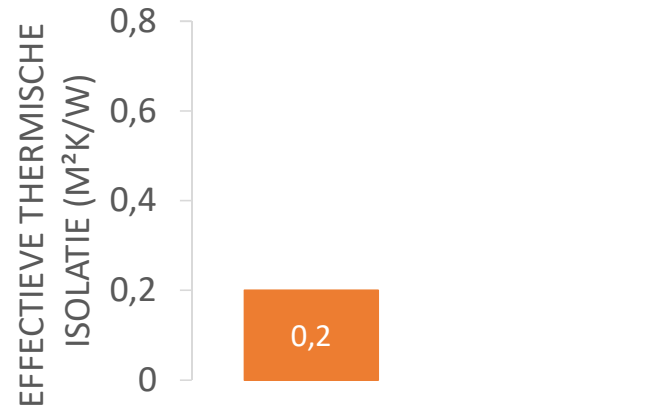
Geen scherm

Isolatie scherm

Licht scherm

Licht + isolatie scherm

■ Glas
 ■ Licht scherm
 ■ Isolatie scherm

CONCLUSIES

- Warmtestromen kunnen in praktijk gekarakteriseerd worden.
  - Details niveau is voldoende hoog (spouw kan geïdentificeerd worden)
- Twee onafhankelijke proeven
  - 9-15 en 7-13 % meer verwarming onder LED
  - Grotere warmteaanvoer
  - Meer ventilatie

VOLGENDE STAPPEN

- Binnenklimaat voorspellen en begrijpen
- Suggesties ?

33

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

Vlaanderen
in ondernemen

Ministerie van Economische Zaken
en Midden

Flanders
State of the Art

provincie limburg

BELICHTINGSEVALUATIE? IETS VOOR JOU?

- Wat houdt dit in?
  - In kaart brengen van het **elektriciteitsverbruik** van jouw assimilatiebelichting
  - Doorrekenen van effect van verschillende **belichtingsstrategieën**
    - Elektriciteitsverbruik
    - Hoeveelheid ontvangen licht
- Voor meer informatie
  - <https://glitch-innovatie.eu/belichten-met-lichtintegratie>
  - jeroen.vanroy@thomasmore.be

Interreg Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

1. vragen/opmerkingen over deze proeven?
2. Suggesties ?
3. Wat is op dit moment de beste investering: LED of HPS?